

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
De heer dr. H. Bleker
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

2500EK20401

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassengebied**

Prins Clauslaan 8
Den Haag
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

Datum 7 juni 2012
Betreft Eerste jaarrapportage implementatie ICMO-2
in het Oostvaardersplassengebied

Onze referentie
BAC-OVP_20120607

Bijlagen

1

Excellentie,

Het is mij een genoegen u de eerste jaarevaluatie betreffende de implementatie van de adviezen van de tweede *International Committee on the Management of the Oostvaardersplassengebied* (ICMO2) aan te kunnen bieden. Deze evaluatie bestrijkt de eerste anderhalf jaar na de publicatie van het ICMO2-rapport en focust op de mate waarin en de wijze waarop de in dat rapport geformuleerde aanbevelingen tot nu toe zijn gerealiseerd.

Op hoofdlijnen concludeert de Beheeradviescommissie het volgende:

- De beheerpraktijk in de Oostvaardersplassen (OVP) is in de winterperiode 2010/2011 volgens ICMO2-advies verlopen. In potentie is daarmee het korte termijn beheer in de OVP goed. Voor de langere termijn zijn verdere verbeteringen noodzakelijk.
- Voor de meeste aanbevelingen zijn belangrijke stappen gezet, daar waar dat niet is gebeurd ligt de reden daartoe soms buiten Staatsbosbeheer (bijvoorbeeld in geval van het Hollandse Hout en de Oostvaarderswissel), maar soms ook daarbinnen. Zoals bij verschillende onderwerpen is aangegeven behoeft de monitoring aandacht. Analyse en het gebruik van de gemonitorde gegevens in de managementpraktijk moeten beter plaatsvinden, om de nodige relatie tussen monitoring en managementdoelen uit het Managementplan te kunnen leggen. Een verbeterpunt ligt op dit moment nog in het strategisch management door Staatsbosbeheer en het consequent en op tijd doorvoeren van een samenhangende planning-, monitoring- en evaluatiecyclus in alle onderdelen van de bedrijfsvoering.

De conclusie gerelateerd aan de verschillende doelstellingen uit het ICMO II advies zijn als volgt:

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassengebied**

- Het ICMO2-advies om een vroegreactief beheer van de grote grazers in te voeren werd voorspoedig en succesvol opgevolgd. Het werkprotocol is goed geïmplementeerd en het succes van de maatregel is goed zichtbaar. Het management dient echter ervoor te zorgen dat het protocol onder alle weersomstandigheden strikt toegepast wordt en kan worden, zodat onnodig lijden van de grote grazers tot een acceptabel minimum beperkt blijft.
- Er wordt op een verschillende wijze gebruik gemaakt van de opengestelde bosgebieden. In hoeverre de door de openstelling verbeterde omgevingsconditie van invloed is op de dierconditie onder slechte weeromstandigheden zal uit de verdere monitoring moeten blijken. Dit geldt ook voor de mogelijke schade aan de bosgebieden door de grote grazers. Deze gegevens zijn nu nog niet voorhanden.
- Het Hollandse Hout is nu niet opengesteld.
- Er is 1200 meter schuilrichel aangelegd en er zijn aanvullende maatregelen genomen. Een adequate monitoring zal moeten uitwijzen of beplanting blijvend aanslaat, of deze vorm van aanvullende beschutting door de grote grazers gebruikt wordt en of het nodig is om op andere vormen van aanvullende beschutting in te zetten.
- De situatie rond de Oostvaarderswissel is nog onduidelijk.
- De aanpak voor de verbetering van het watermanagement is ter hand genomen.
- In het verbeteren van de *Governance* zijn belangrijke stappen gezet
- Er is een interne PR-commissie ingesteld en er is een communicatieplan opgesteld. Dit heeft bijgedragen aan een consistente communicatieboodschap.
- Het tweemaal per jaar tellen van de grote grazers m.b.v. een helikopter is niet gelukt. In afwachting van opname van deze methodiek in het beheerplan Natura-2000 wordt voorlopig een *next best* methode toegepast.

Datum
7 juni 2012

Onze referentie
BAC-OVP_20120607

In algemene zin wil de Beheeradviescommissie nog de volgende opmerkingen maken.

De Beheeradviescommissie is zeer positief over de implementatie van het vroegreactief beheer *an sich*, maar spreekt haar zorg uit over het te lage succespercentage van het afschotbeleid van de grote grazers tijdens de winter van 2011/12 en adviseert nadrukkelijk de oorzaak voor deze verslechtering t.o.v. de winter 2010/11 op te sporen en te verhelpen.

Vanwege het uitsluiten van het Hollandse Hout en de Oostvaarderswissel als (aanvullende) beschuttingsmogelijkheid voor de grote grazers, maakt de Beheeradviescommissie zich ernstig zorgen over de lange termijnontwikkeling van de beschutting in en om het Oostvaardersplassengebied. Onvoldoende beschutting leidt conform de toepassing van het protocol voor vroegreactief beheer tot afschot van meer dieren. Minder beschuttingsmogelijkheden voor grote grazers leidt in tijden van schaarste tot een grotere aanspraak op hun energiereserves van deze dieren waardoor deze sneller in lichaamsconditie verslechteren. Het aspect aanpak beschutting behoeft nadere analyse en een daarop gebaseerde aanpak.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassengebied**

Datum
7 juni 2012

Onze referentie
BAC-OVP_20120607

De Beheeradviescommissie maakt zich zorgen over de ontwikkelingen ten aanzien van de biodiversiteit in het Oostvaardersplassengebied. Staatsbosbeheer zal maatregelen moeten ontwikkelen en opnemen in het Managementplan, zodat de biodiversiteit zal toenemen. Dat betreft vooral maatregelen op het gebied van het waterpeilbeheer, maar ook het effect van de grote grazers op de biodiversiteit moet worden gemonitord.

De Beheeradviescommissie acht het essentieel dat het vastgestelde Managementplan integraal wordt uitgevoerd. Vooral ook om natuurlijke processen optimaal te kunnen begeleiden is een continue monitoring zoals aangegeven in het Managementplan onmisbaar. Dat houdt in dat niet alleen monitoring moet plaatsvinden, maar dat de gegevens ook beschikbaar moeten zijn en moeten worden geanalyseerd.

Met betrekking tot het proces verloopt de samenwerking tussen de Beheeradviescommissie en SBB goed. De rolverdeling (Staatsbosbeheer verantwoordelijk voor het beheer conform de aanbevelingen van ICMO-II en Beheeradviescommissie toetst en adviseert) is in de tweede helft van 2012 geleidelijk verbeterd. Echter, de implementatie van het managementplan is op dit moment op onderdelen (zoals een samenhangend monitoringsplan) nog vertraagd.

De Beheeradviescommissie is onder de indruk van de inzet en werkhouding van de veldmedewerkers van Staatsbosbeheer. De uitvoering van het nieuwe beheer is zeer werkintensief en alleen uitvoerbaar omdat de veldmedewerkers capabel en gemotiveerd zijn. Ook het aanwijzen van een specifieke manager voor het Oostvaardersplassengebied heeft tot zichtbare verbeteringen geleid.

Er zijn belangrijke stappen gezet zijn voor de realisatie van ICMO2-adviezen, maar verdere verbetering is nodig. Zo acht de Beheeradviescommissie het bijvoorbeeld van groot belang dat het hogere en kadermanagement als de beheerder zijn eigen Managementplan als zodanig uitgedraagt en op de implementatie van alle onderdelen van het plan proactief inzet. Verbeterpunten liggen op dit moment nog in het strategisch management door Staatsbosbeheer en het consequent en op

tijd doorvoeren van een samenhangende planning-, monitoring- en evaluatiecyclus in alle onderdelen van de bedrijfsvoering.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassengebied**

De Beheeradviescommissie is zich er van bewust dat er in de maatschappij ook voorstanders van andere vormen van beheer van de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied zijn. De ICMO-II commissie heeft deze vormen van beheer nadrukkelijk meegenomen in haar beschouwingen. In Bijlage IV van dat rapport staan onder A1 t/m A4 de voor- en nadelen van de verschillende beheermethoden uitgewerkt.

Datum
7 juni 2012

Onze referentie
BAC-OVP_20120607

Overigens constateert de Beheeradviescommissie op dit moment dat met het wegvallen van een aantal belangrijke elementen uit het ICMO-II advies, waaronder o.a. de Oostvaarderswissel en de tijdelijke openstelling van het Hollandse Hout, de grenzen van het "beheer conform ICMO-II" behoorlijk benaderd worden. Er is op dit punt behoefte aan duidelijkheid, en – bij definitief uitsluiten van de Oostvaarderswissel en het Hollandse Hout – aan alternatieven om het welzijn van de grote grazers en de biodiversiteit van het Oostvaardersplassengebied op peil te brengen en te houden.

De hiervoor genoemde aandachtspunten zijn zowel aan Staatsbosbeheer als aan het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) gericht. Daarbij is Beheeradviescommissie van mening dat een intensivering van de samenwerking tussen Staatsbosbeheer, het ministerie van EL&I en de provincie Flevoland noodzakelijk is voor een toekomstbestendig beheer van het Oostvaardersplassengebied conform de adviezen van ICMO2.

Met vriendelijke groet,

Ir. H.R. Oosterveld,
*Interim-voorzitter Beheeradviescommissie voor het
Oostvaardersplassengebied*